

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

Ті підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

БЮДЖЕТ для Громадян

Що таке бюджет для громадян? Бюджет для громадян – документ, який формується фінансистами з урахуванням бюджетних запитів відділів та установ Дмитрівської сільської ради, пропозицій до бюджету від депутатів та жителів, та за яким громада живе протягом календарного року.

Дмитрівська сільська об'єднана територіальна громада Кіровоградської області

Шановні мешканці

Дмитрівської сільської об'єднаної територіальної громади!

Нами розроблено даний фінансовий документ «Бюджет для громадян» з метою подання інформації про бюджет громади максимально доступно та ефективно, аби кожен житель, навіть школяр, міг зрозуміти, як формується сільський бюджет, а також на що він витрачається протягом року. Адже чим більше людей матиме розуміння бюджетного процесу та залучатиметься до прийняття рішень, тим вище буде результат спільної праці для розвитку громади.

Тому щиро запрошуємо вас подати свої пропозиції до бюджету нашої громади на 2021 рік! Пропозиції можна надіслати на електронну пошту esopom_dss_zn@ukr.net або занести до сільської ради (кабінет Відділу економічного розвитку та інвестицій).

Ми чекаємо на ваші пропозиції та наперед за них дякуємо!

У зв'язку з прийняттям 17.03.2020 року Верховною Радою України двох законів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусу (COVID-19), якими запроваджено податкові канікули із земельного податку і податку на нерухомість, звільнення від сплати ЄСВ підприємців, сільський бюджет територіальної громади може втратити деякі надходження.

Але маємо надію на взаєморозуміння наших платників податків, тому що життєдіяльність громади не зупиняється.

Сільський голова
Наталія Стиркуль

Бюджетна термінологія

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього, затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг комунальними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

Бюджетний цикл

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій і займають більше часу, ніж 1 календарний рік.

Період управління бюджетом на один рік називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік.

Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету

Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратитимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету

Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради.

Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття рішення, а також сам бюджет, оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету

Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Всі зміни проходять окрему процедуру - від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше 15 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятися звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Як можуть долучитись громадяни до бюджетного процесу?

Липень-вересень

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

Як долучитись?

- ➔ Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи - листом, надісланим звичайною чи електронною поштою;
- ➔ Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу - контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громади через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- ➔ Брати участь у експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

Як можна впливати на бюджет своєї громади?

Травень-жовтень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік

Як долучитись?

- ➔ Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- ➔ Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої влади. Місцева влада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- ➔ Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Листопад-25 грудня

В цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситься певні незначні зміни.

Як долучитись?

- ➔ Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- ➔ Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- ➔ Допомогати фінансистам в створенні бюджету для громадян;
- ➔ Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також бюджету для громадян - розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Січень-15 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитись?

- ➔ Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- ➔ Відвідати сесію, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- ➔ Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Січень-грудень

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки.

Як долучитись?

- ➔ Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- ➔ Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесії сільської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

На чому засновано бюджет нашої громади

Бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей Стратегії сталого розвитку Дмитрівської сільської ОТГ на 2019-2027 роки, які визначила для себе громада.

Стратегічна ціль 1

Економічно сильна громада веде екологічно чистий бізнес у сфері сільського господарства, переробки, лісового господарства та агротуризму, забезпечуючи роботу та гідний дохід жителям та приїжджим фахівцям.

Операційна ціль 1.1. Створення адміністративних та організаційних умов для розвитку різноманітної економічної діяльності та підтримки різних інвестицій у сфері переробки та обслуговування.

Операційна ціль 1.2. Підтримка діяльності у сфері підвищення кваліфікації, впровадження екологічних та інноваційних технологій та співпраці місцевих підприємств.

Операційна ціль 1.3. Інтеграція місцевої громади, використання місцевих ресурсів та підтримка господарської діяльності у сфері багатоаспектного туризму.

Операційна ціль 1.4. Ініціювання заходів, спрямованих на створення нових суб'єктів підприємництва на території громади.

Стратегічна ціль 2

Сучасна комунальна інфраструктура, яка постійно розвивається та якою вміло управляють, забезпечує мешканцям високу якість життя у здоровому природному середовищі.

Операційна ціль 2.1. Охорона водних ресурсів та забезпечення мешканців високоякісною питною водою.

Операційна ціль 2.2. Удосконалення процесу збору, сортування та утилізації твердих побутових відходів та забезпечення порядку та чистоти в громаді.

Операційна ціль 2.3. Ремонт, будівництво та обслуговування якісної дорожньої інфраструктури, забезпечення безпеки на шляхах та громадського транспортного сполучення між усіма населеними пунктами в громаді.

Операційна ціль 2.4. Удосконалення управління комунальною власністю в усіх населених пунктах громади.

Операційна ціль 2.5. Збільшення привабливості громадського простору, покращення туристичної та спортивної інфраструктури, що дає можливість для відпочинку мешканців та розвитку туризму у громаді.

Стратегічна ціль 3

Освічена, здорова, культурна та активна місцева спільнота всіх населених пунктів громади має почуття безпеки та впливу на розвиток спільних надбань.

Операційна ціль 3.1. Створення та ефективне функціонування оптимальної мережі шкіл, дошкільних та позашкільних закладів у громаді.

Операційна ціль 3.2. Забезпечення населення громади оптимальною системою охорони здоров'я.

Операційна ціль 3.3. Діяльність закладів культури сприяє різноманітним проявам культурної активності місцевих мешканців.

Операційна ціль 3.4. Забезпечення соціальної безпеки та протидія загрозам соціальної ізоляції через бідність, інвалідність та вік.

Операційна ціль 3.5. Підтримка різних напрямів і форм суспільної та громадської активності мешканців громади.

Операційна ціль 3.6. Єдина, діюча за принципами співучасті громадян, ефективна та доброзичлива адміністрація самоврядування об'єднаної громади.

Стратегічна ціль 4

Згуртована та свідомо власної ідентичності громада бере участь у партнерській співпраці з місцевими органами влади, установами та громадськими організаціями в регіоні, країні та Європі.

Операційна ціль 4.1. Побудова спільної ідентичності мешканців об'єднаної громади.

Операційна ціль 4.2. Створення та підтримка партнерського співробітництва з органами місцевого самоврядування, українськими та міжнародними інституціями та організаціями.

Операційна ціль 4.3. Внутрішня і зовнішня комунікаційна інтеграція об'єднаної громади.

Наша громада зараз

Дмитрівська сільська об'єднана територіальна громада була створена 29 квітня 2018 року.

Населення громади
6 428 осіб

Земля
сільськогосподарського
призначення
31 675,44 га

Протяжність доріг, що
потребують поточного
ремонту
5 319 м²

Фельдшерські пункти: 3
Амбулаторії: 2

Школи: 3

Дитячі садки: 4

У складі громади
9 населених пунктів:

- село Дмитрівка;
- село Веселий Кут;
- село Гостинне;
- село Долина;
- село Калинівка;
- село Плоске;
- село Макариха;
- село Новопокровка;
- село Цибулеве.

З минулого року враховані деякі пропозиції до бюджету-2020 та виділені кошти з бюджету громади на їх реалізацію:

- ремонт доріг - 2500 тис.грн;
- освітлення в населених пунктах Дмитрівської громади - 210 тис.грн;
- поточний ремонт частини приміщення Плосківського сільського клубу для центру громадської активності та фітнес-клубу - 102 тис.грн;
- поточний ремонт приміщення молодіжного простору #YS (youth space) в с.Дмитрівка - 182 тис.грн;
- майданчики для сортування сміття - 200 тис.грн.

Доходи бюджету

Доходи громади
2020 рік

Власні доходи
34 735,63
тис. грн

Звідки
в бюджеті
гроші?

Трансфери
24 814,72
тис. грн

Податкові
надходження
(всього)
34 136,10

Дотації з державного бюджету
місцевим бюджетам

1 342,60

Освітня субвенція з державного
бюджету місцевим бюджетам

21 718,90

Медична субвенція з державного
бюджету місцевим бюджетам

1 039,00

Дотація з місцевого бюджету на
здійснення переданих з державного
бюджету видатків з утримання
закладів освіти та охорони здоров'я
за рахунок відповідної додаткової
дотації з державного бюджету

667,70

Субвенція з місцевого бюджету на
надання державної підтримки
особам з особливими освітніми
потребами за рахунок відповідної
субвенції з державного бюджету

46,52

Податкові надходження
(всього) тис. грн

34 136,10

Податок на доходи фізичних осіб

12 530,00

Податок на прибуток підприємств

1,50

Акцизний податок

415,00

Рентна плата

2 500,00

Податок на майно

12 326,75

Єдиний податок

6 326,10

Екологічний податок

36,75

Неподаткові надходження
(всього) тис. грн

599,53

Доходи від власності та
підприємницької діяльності

1,40

Адміністративні збори та
платежі, доходи від
некомерційної
господарської діяльності

64,53

Власні надходження
бюджетних установ

533,60

Куди ідуть гроші з бюджету

З бюджету громади фінансуються:

- дошкільні навчальні заклади «Івушка» та «Малютко» у селі Дмитрівка, «Пролісок» у селі Цибулеве, «Калинонька» у селі Макариха;
- Дмитрівський сільський Будинок культури;
- Макариський, Плосківський, Гостинівський, Веселокутський, Цибулівський сільські клуби;
- Дмитрівська, Макариська, Плосківська, Веселокутська, Цибулівська сільські бібліотеки;
- загальноосвітні школи, а саме: опорний навчальний заклад «Дмитрівська ЗШ I-III ступенів ім. Т.Г. Шевченка», а також філії «Дмитрівська ЗШ», «Цибулівська ЗШ»;
- апарат Дмитрівської сільської ради.

Також Дмитрівська сільська рада міжбюджетними трансфертами надає субвенцію Знам'янському районному бюджету на утримання:

- Дмитрівської та Цибулівської амбулаторій загальної практики сімейної медицини;
- стаціонарного відділення терцентру соціального обслуговування у селі Дмитрівка.

Дмитрівська сільська рада надає субвенцію управлінню праці та соціального захисту населення для пільгового автоперевезення, пільгового зв'язку, інші соціальні виплати населенню.

У бюджеті громади закладені кошти на благоустрій території громади, вуличне освітлення, поточний ремонт доріг.

Видатки бюджету за галузями

Структура видатків з бюджету

Освіта
29 159,29
тис. грн

Житлово-
комунальне
господарство
2 754,72
тис. грн

Культура і
мистецтво
2 728,50
тис. грн

Соціальний
захист та
соціальне
забезпечення
550,00 тис. грн

Управління
громадою
9 550,00
тис. грн

Всього:
59 550,35 тис. грн

Найбільші видатки з бюджету

Освіта всього:
29 159,29 тис. грн
з них:
- на оплату праці
24 120,09 тис. грн;
- на оплату
енергоносіїв
2 301,62 тис. грн;
- інші видатки
2 737,58 тис. грн.

Управління громадою
всього:
9 550,00 тис. грн
з них:
- на оплату праці
8 171,01 тис. грн;
- на оплату енергоносіїв
209,93 тис. грн;
- інші видатки
1 169,06 тис. грн.

Кросворд

Спільними зусиллями ми зможемо змінити
наше життя на краще!

По вертикалі:

1. Як називається план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду?

По горизонталі:

2. Почесний громадянин с. Дмитрівки.
3. В якому місяці розпочалась інформаційна кампанія про проекти громадського бюджету у 2020 році?
4. Результат децентралізації.
5. Яка стаття переважає на керівних посадах в установах на території громади?
6. Що подається на розгляд комісії для участі Громадського бюджету?
7. Де висвітлюється бюджетна інформація громади?

Контактна інформація

Адреса:
27422, Кіровоградська обл., Знам'янський р-н,
с. Дмитрівка, пл. Перемоги, буд. 4
Телефон: 05233-70306
e-mail: dss_zn@ukr.net
Сайт: dmitrovka-otg.gov.ua

тираж - 500 екз.